

de på tørre, sandede jorder i Nord-, Midt- og Vestjylland, mens resten fortrinsvis udgøres af lavbundsjorder, fordelt nogenlunde jævnt landet over. De godt 160.000 ha, der frem til år 2010 forventes at blive taget ud af drift ud fra privatøkonomiske overvejelser, vil som nævnt i vid udstrækning ligge inden for disse arealtyper.

Markhjørner, skrænter og lignende småarealer, marginaliseret ud fra privatøkonomiske overvejelser, vil optræde spredt i terrænet såvel inden som uden for de miljømæssige interesseområder. Tilsammen udgør disse småarealer dog kun et forholdsvis beskedent areal. Hertil kommer, at de miljømæssige fordele, der er knyttet til disse små og spredtliggende arealer, er forholdsvis begrænsede. Som følge heraf kan denne »spredte marginalisering« ikke betragtes som et samfundsmæssigt problem, og der er ikke behov for generelle offentlige initiativer på området.

Inden for de miljømæssige interesseområder vil varetagelsen af en række hensyn gøre det nødvendigt, at landbrugsdriften ansues under en bredere samfundsmæssig synsvinkel. Det skyldes bl.a., at den intensive produktion i disse områder forventes at blive påvirket ekstra stærkt af miljølpolitiske tiltag, iværksat ud fra bl.a. hensynet til grundvandsbeskyttelsen og begrænsning af nærings saltudvaskningen til fjorde, vandløb, søer og åbne farvande. Hermed kan større, samlede områder og lokalsamfunds økonomiske grundlag blive berørt. For at imødegå uønskede konsekvenser, både for den enkelte landmand og for samfundet som helhed, er det nødvendigt med en offentlig indsats inden for disse områder med henblik på fremme af miljømæssigt acceptable arealanvendelser.

En væsentlig del af de miljømæssige interesseområder udgøres som nævnt af tørre, sandede jorder. Her kan bl.a. de geologiske forhold bevirke, at der er et særligt behov for en ekstra indsats for at beskytte grundvandet mod nitratbelastning og risiko for forurening med bekæmpelsesmidler.

Hertil kommer, at intensive produktionsformer inden for de miljømæssige interesseområder i en række tilfælde ikke længere er samfundsmæssigt lønsomme, bl.a. fordi produktionen forudsætter en række omkostningskrævende foranstaltninger, f.eks. dræning, vanding og lign.

Inden for de miljømæssige interesseområder vil omstilling til mindre intensivt landbrug, nye, mere miljøvenlige produktionsformer, ekstensiv landbrugsmæssig udnyttelse, skovbrug eller udlæg som uudnyttede naturområder, f.eks. vådområder, medvirke væsentligt til bevarelse af natur- og miljømæssige værdier. Samtidig hermed kan en række samfundsmæssige omkostninger nedsættes, især på længere sigt.

Miljømæssige interesseområder, forstået som de områder, hvor det ud fra en samfundsmæssig betragtning især er nødvendigt at tilpasse produktionsmæssige hensyn til de natur- og miljømæssige interesser, er grundlaget for denne strategi.

3. Strategiens indhold

3.1. Målsætning

Strategien tilsigter, at miljømæssige interesseområder, herunder marginaljorder, forvaltes således, at områdernes natur- og miljøværdier bevares eller genskabes.

I sammenhæng med den igangværende omstillingsproces i jordbrugserhvervet og ændringerne i EFs landbrugspolitik bør der løbende overvejes målrettede foranstaltninger til fremme af mere miljøvenlige produktionsformer i landbruget, skovtilplantning og andre arealanvendelser, der er forenelige med hensynet til natur og miljø. Herved kan omstillingen i jordbrugserhvervet kombineres med sikring af natur- og miljøinteresser. Samtidig vil det være muligt at tilgodese regionalpolitiske hensyn.

Denne kombination er især ønskelig inden for de miljømæssige interesseområder, fordi marginaliseringen typisk vil ske i disse områder. Således skal strategien bl.a. opfange denne marginalisering ved at tilskynde landmændene i de berørte områder til at omstille til mere miljøvenligt jordbrug.

Strategien skal samtidig medvirke til at opfylde regeringens handlingsplan mod forurening af det danske vandmiljø med næringsalte. I denne plan forudsættes det, at i alt 9.000 t/år af den fastsatte samlede reduktion i kvælstofudvaskningen skal tilvejebringes ved gennemførelse af strukturelle tiltag på landbrugsområdet.

Inden for EF-samarbejdet bør der, som et led i omstillingen af landbrugspolitikken, arbejdes for, at en række af de mindst pro-